

Parlamentul Republicii Moldova

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI

RAPORT

**asupra activității Secretariatului Parlamentului
în anul 2018**

Ianuarie 2019

CUPRINS

Lista abrevierilor	Pag. 3
Introducere.....	Pag. 4
Capitolul I. Modernizarea asistenței acordate Parlamentului la realizarea funcției legislative și a funcției de control parlamentar.....	Pag. 5
Capitolul II. Asigurarea unui grad ridicat de transparență în activitatea Parlamentului și Secretariatului Parlamentului.....	Pag. 12
Capitolul III. Sporirea asistenței acordate Parlamentului în procesul de cooperare cu mediul extern.....	Pag. 17
Capitolul IV. Dezvoltarea capacităților instituționale pentru asigurarea funcționării eficiente a Parlamentului și Secretariatului Parlamentului.....	Pag. 22
Priorități pentru anul 2019.....	Pag. 31

Lista abrevierilor:

APCEMN - Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice la Marea Neagră;

APF - Adunarea Parlamentară a Francofoniei;

CSI – Comunitatea Statelor Independente;

FPSRM - Frațiunea Partidului Socialiștilor din Republica Moldova;

FPCRМ - Frațiunea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova;

FPLDM - Frațiunea Partidului Liberal Democrat din Republica Moldova;

FPDM - Frațiunea Partidului Democrat din Republica Moldova;

FPL - Frațiunea Partidului Liberal;

GOPAC - Organizația Mondială a Parlamentarilor împotriva corupției;

Grupul PPE - Grupul Partidului Popular European;

GRM - Guvernul Republicii Moldova;

HACT - Harmonized Approach to Cash Transfers;

NATO - Organizația Tratatului Atlanticului de Nord;

ONU - Organizația Națiunilor Unite;

ONG – Organizații non-guvernamentale;

OTIP - Oficiul Teritorial de Informare al Parlamentului;

OSCE - Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa;

PNUD - Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare;

SIMF – Sistemul Informațional de Management Financiar;

SI – Sistem informațional;

UE - Uniunea Europeană.

INTRODUCERE

Prezentul Raport a fost elaborat în baza informațiilor comunicate de subdiviziunile Secretariatului Parlamentului și Secretariatele comisiilor permanente. Suplimentar, au fost utilizate informațiile din Raportul de monitorizare a Planului anual de acțiuni pentru anul 2018, Raportul anual al proiectului PNUD „Consolidarea guvernancei parlamentare” și Rapoartele trimestriale privind implementarea proiectului Twinning „Consolidarea capacităților Parlamentului Republicii Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația UE”.

Raportul asupra activității Secretariatului Parlamentului în anul 2018 conține cele mai importante rezultate obținute în realizarea funcției de suport oferit Parlamentului pentru exercitarea prerogativelor sale. Totodată, Secretariatul Parlamentului a realizat un șir de activități importante în vederea consolidării și modernizării instituției, printre care distingem cele mai importante: i. optimizarea structurii și efectivului-limită a Secretariatului ii. oferirea suportului la efectuarea evaluării ex-post de impact a legislației, fiind un instrument de control parlamentar ce permite analiza datelor despre cum a fost implementat actul legislativ, impactul asupra societății și asupra unor domenii sau grupuri specifice; iii. lansarea implementării sistemului informațional (SI) e-Parlament; iv. instituirea Consiliului de coordonare a asistenței externe acordate Parlamentului.

În anul 2018 a fost pus accentul pe consolidarea capacităților profesionale ale funcționarilor publici în domeniul legislației Uniunii Europene. Astfel, în acest sens au fost desfășurate peste 20 de ateliere de lucru, 3 vizite de studiu la însușiții similare din statele membre UE și 27 exerciții de evaluare ale 14 proiecte de legi care vizează nouă domenii din aquis-ul unional.

Un aspect important al ultimilor ani, este implementarea cu succes a activităților finanțate prin instrumentul HACT (Harmonized Approach to Cash Transfers), fiind gestionat în mod eficient suportul financiar al donatorilor.

Raportul este structurat în capitole, care are la bază domeniile de activitate ale Secretariatului Parlamentului, fiind asigurat gradul de transparență a activității instituției și trasarea priorităților asupra cărora va fi focalizată atenția pe parcursul anului următor.

Capitolul I. MODERNIZAREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI LA REALIZAREA FUNCȚIEI LEGISLATIVE ȘI FUNCȚIEI DE CONTROL PARLAMENTAR

Suport acordat Parlamentului în realizarea funcției legislative

În anul 2018, Secretariatul a acordat suport Parlamentului în vederea organizării activităților în cadrul a două sesiuni parlamentare ordinare, sesiunea de primăvară, care a fost deschisă de la 1 februarie și a durat până la 27 iulie, și sesiunea de toamnă de la 3 septembrie până la 14 decembrie 2018.

Pe parcursul acestor sesiuni, au fost organizate **43 de ședințe** ale Parlamentului pentru care au fost pregătite documentele necesare: ordinea de zi, proiecte de legi și hotărâri, rapoarte, avize etc., și difuzate deputaților, angajaților Secretariatului, reprezentanților mass media, precum și invitațiilor la ședințele plenului.

Tabelul nr. 1: Numărul de ședințe ale Parlamentului RM în perioada 2015-2018

Numărul de ședințe ale Parlamentului în perioada 2015-2018							
Sesiunea de primăvară				Sesiunea de toamnă			
2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
24	36	26	28	12	14	17	15
Notă : 1 (2 ședințe) sesiune extraordinară, 2 sesiuni speciale (2 ședințe), 2 ședință solemnă (ziua drapelului), 2 ședințe cu caracter închis							

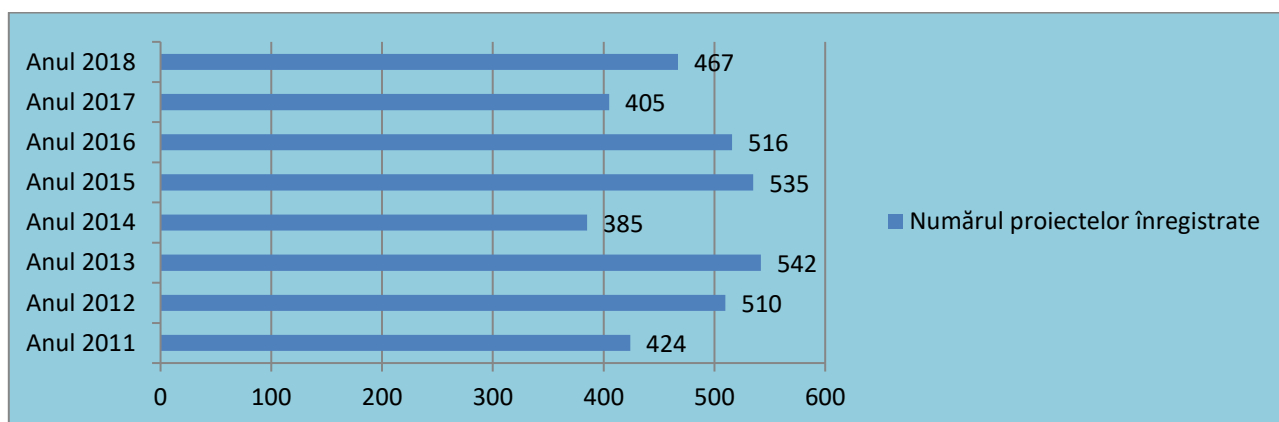
Asistență din partea subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului a fost oferită și pentru organizarea și desfășurarea ședințelor de lucru ale conducerii Parlamentului cu președinții de comisii parlamentare. În consecință, Secretariatul Parlamentului a asigurat toți participanții cu documentele necesare, oferind inclusiv și suportul tehnic necesar pentru desfășurarea conformă a ședințelor respective.

Pe tot parcursul anului, Secretariatul Parlamentului a asigurat o monitorizare strictă a respectării prevederilor legale privind înregistrarea și circulația proiectelor de acte legislative. Astfel, au fost înregistrate, luate în evidență și completate cu toate documentele aferente **467** proiecte de acte legislative, 5 proiect nu a intrat în procedură. A fost actualizată sistematic informația privind stadiile parcurse de proiectele de legi și hotărâri intrate în procedură legislativă, cu reflectarea ulterioară a acestei informații, precum și a dosarelor electronice a proiectelor pe pagina web a Parlamentului.

Tabelul nr. 2: Informație privind inițiativele legislative înaintate pe perioada anului 2018

Anul	Autorul										
	Guvern	Președintele RM	FPSRM	FPCRM	FPLDM	FPDM	FPL	Grupul PPE	AIE APME*	Deputați neafiliați	Alți autori**
2018	159	28	46	21	6	119	13	14	-	9	52
TOTAL	467										

Figura nr. 1: Numărul proiectelor înregistrate în Parlament în perioada 2011-2018

În procesul de avizare al proiectelor de acte legislative înaintate Parlamentului spre examinare și aprobare, Direcția generală juridică a prezentat **360** avize în vederea verificării corespunderii acestora cu prevederile constituționale, respectarea cadrului legal național, respectarea tehnicii legislative, ajustarea proiectelor la cerințele legislației Uniunii Europene și armonizarea cu legislația comunitară.

Pentru realizarea studiilor comparative ale legislației, funcționarii Secretariatului au realizat studii comparate în număr de 22 - la solicitarea deputaților și Președinților de comisii permanente și 4 studii din oficiu cu tematică specifică, asigurându-se și traducerea neoficială a acestora (în limbile engleză și franceză).

Tabelul nr. 3: Sinteza actelor legislative adoptate în perioada anului 2018

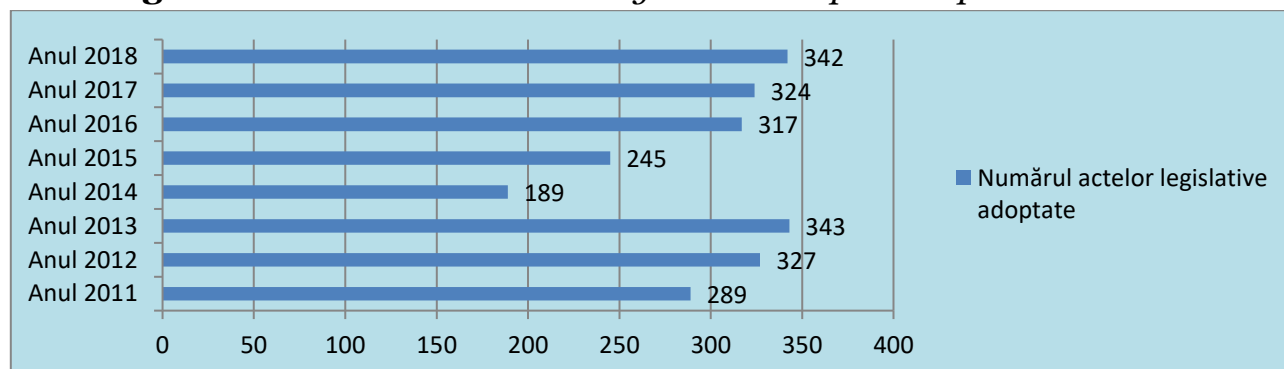
TOTAL – 342 acte legislative adoptate	Legi – 268	Conform art. 72 alin. (1) din Constituția RM	Legi constituționale	1	
			Legi organice	259	
			Legi ordinare	8	
		Din ele:			
		de bază (legi cadru)		55	
		pentru modificare și completare		179	
	ratificări		34		
	Hotărâri –74	de bază		24	
		pentru modificare și completare		18	
		numiri/eliberări		32	

Adițional, asistenței oferite Parlamentului pentru definitivarea și aprobarea actelor legislative prezentate în tabelul de mai sus, a fost oferit suport Parlamentului pentru pregătirea a 272 proiecte de legi care în perioada de referință au fost aprobate în prima lectură. Pe parcursul anului 2018, Președintele Republicii Moldova nu a promulgat 13 de acte legislative. Dintre care: 13 au fost reexamine de Parlamentul Republicii Moldova, după cum urmează:

- 7 legi – adoptate cu menținerea hotărârii;
- 4 legi – adoptate cu acceptarea parțială a obiecțiilor Președintelui Republicii Moldova;
- 2 legi – adoptate cu acceptarea totală a obiecțiilor Președintelui Republicii Moldova.

Evoluția în dinamică a actelor legislative adoptate în perioada 2011-2018 este prezentată în Figura nr. 2.

Figura nr. 2: Numărul actelor legislative adoptate în perioada 2011-2018

Pe parcursul anului, Secretariatul a asigurat perfectarea stenogramelor tuturor ședințelor în plen și ale altor ședințe în cadrul Parlamentului, precum și înregistrarea proceselor-verbale ale ședințelor plene. Astfel, au fost transcrise de pe fonograme peste 1231 de fișiere (durata ședințelor fiind 219,29 ore).

Asistență în realizarea funcției de control parlamentar

Pentru realizarea eficientă a funcției de control parlamentar, Secretariatului Parlamentului a oferit asistență documentară, organizatorică, juridică și informațională pentru:

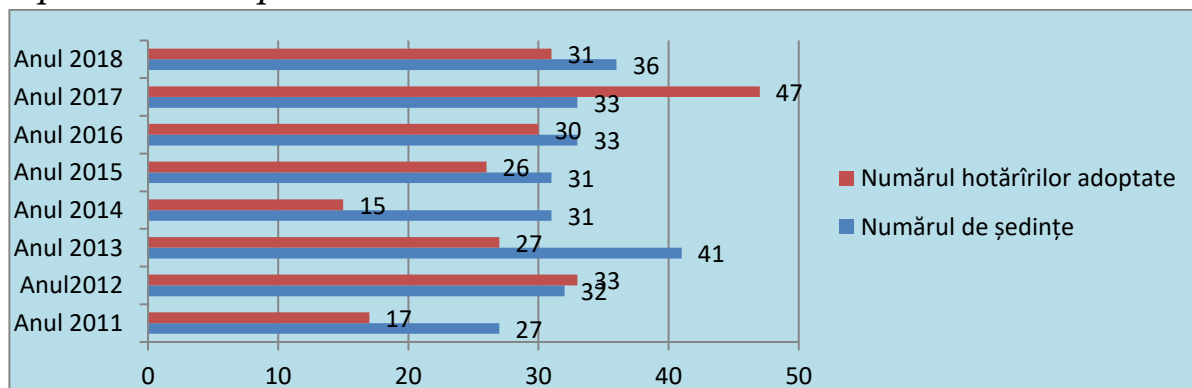
- a) evidența și controlul moțiunilor, întrebărilor, interpelărilor și răspunsurilor;
- b) organizarea audierilor parlamentare desfășurate în cadrul ședințelor Parlamentului;
- c) monitorizarea controlului asupra executării dispozițiilor care se conțin în actele legislative adoptate;
- d) evidența rapoartelor instituțiilor de stat prezentate Parlamentului, conform legislației și asigurarea plasării lor pe pagina web;
- e) evidența și monitorizarea prezentării rapoartelor comisiilor de anchetă, comisiilor speciale și a grupurilor de lucru formate prin hotărâri de Parlament.

În 2018, au fost organizate 28 ședințe, în cadrul cărora au fost adresate 101 întrebări și 23 interpelări. Totodată, subdiviziunile Secretariatului Parlamentului au asigurat suportul necesar Parlamentului pentru organizarea și desfășurarea a **2 audieri parlamentare**.

Suport pentru asigurarea activității Biroului permanent

În anul 2018, au avut loc 36 de ședințe ale Biroului permanent pentru organizarea cărora, Secretariatul Parlamentului a elaborat și difuzat către membrii biroului, colaboratorilor SP și invitaților la ședințe, ordinea de zi, precum și alte materiale necesare.

Figura nr. 3: Numărul de ședințe și numărul hotărârilor adoptate de către Biroul permanent în perioada 2011-2018

Suportul oferit de către Secretariatele comisiilor permanente

Pe parcursul anului 2018, și-au desfășurat activitatea cele zece comisii permanente:

- Comisia juridică, numiri și imunități;
- Comisia economie, buget și finanțe;
- Comisia securitate națională, apărare și ordine publică;
- Comisia politică externă și integrare europeană;
- Comisia drepturile omului și relații interetnice;
- Comisia administrație publică;
- Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media;
- Comisia agricultură și industrie alimentară;
- Comisia protecție socială, sănătate și familie;
- Comisia mediu și dezvoltare regională.

Pentru organizarea și desfășurarea corespunzătoare a activității Comisiilor permanente, acestea au fost asistate de către cele 10 Secretariate ale comisiilor permanente, care au acordat asistență de specialitate în cadrul procedurii legislative, precum și la realizarea funcției de control parlamentar.

Reieșind din atribuțiile funcționale, funcționarii din cadrul Secretariatelor comisiilor au oferit asistență de specialitate comisiilor permanente în procesul de examinare și promovare a proiectelor de acte legislative în cadrul procedurii legislative, inclusiv, asigurarea ajustării acestora la legislația comunitară, la organizarea ședințelor de lucru ale comisiilor permanente, la asigurarea organizării consultărilor, dezbaterilor și audierilor publice, etc.

Astfel, în perioada de referință, a fost acordat suportul necesar pentru organizarea a **379** ședințe, în cadrul cărora au fost examinate proiectele de acte legislative, pentru întocmirea rapoartelor cu sinteze și proiecte redactate și avizele comisiilor asupra acestora.

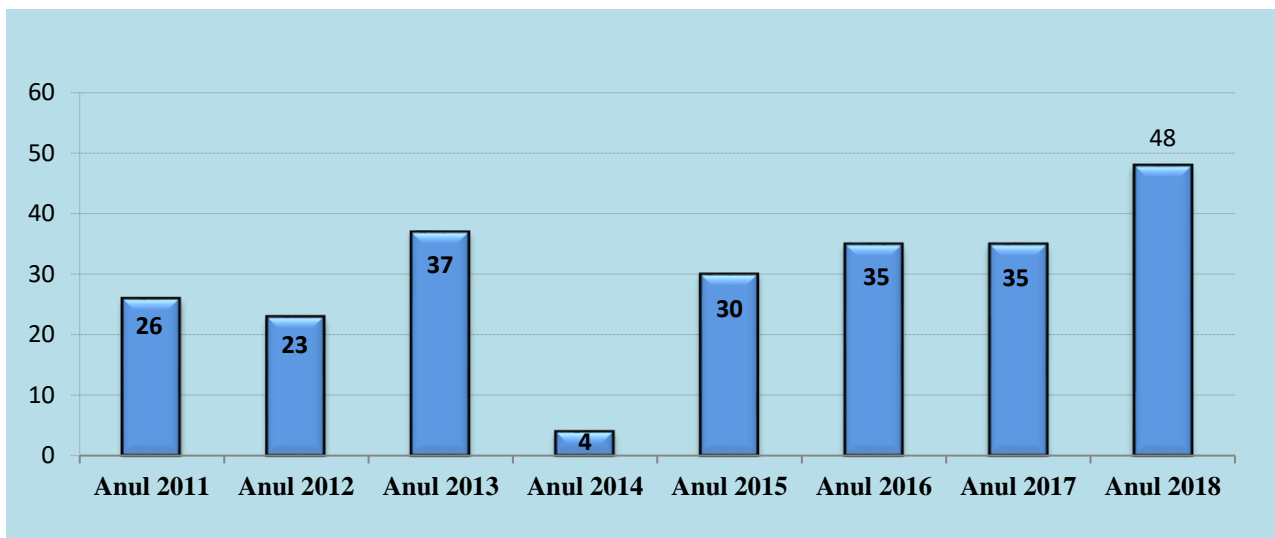
Tabelul nr. 4: Numărul ședințelor desfășurate în comisiile permanente ale Parlamentului în anul 2018

Denumirea comisiei permanente	Numărul de ședințe desfășurate conform Regulamentului Parlamentului		TOTAL
	Sesiunea de primăvară 2018	Sesiunea de toamnă 2018	
Comisia juridică, numiri și imunități	31	15	46
Comisia economie, buget și finanțe	29	15	44
Comisia securitate națională, apărare și ordine publică	27	13	40
Comisia politică externă și integrare europeană	25	13	38
Comisia drepturile omului și relații interetnice	24	12	36
Comisia administrație publică	15	7	22
Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	25	14	39
Comisia agricultură și industrie alimentară	24	12	36
Comisia protecție socială, sănătate și familie	25	14	39
Comisia mediu și dezvoltare regională	26	13	39
TOTAL	251	128	379

Reprezentarea Parlamentului la Curtea Constituțională

În perioada de referință, a fost asigurat suportul pentru reprezentarea Parlamentului la Curtea Constituțională, iar de către funcționarii Direcției generale juridice au fost formulate **48 de puncte de vedere** pe marginea sesizărilor, participând la 32 ședințe organizate ale Curții.

Tablelul nr. 4: Numărul punctelor de vedere elaborate asupra sesizărilor la Curtea Constituțională în perioada 2011-2018

Reprezentarea Parlamentului în instanțele de judecată

Pentru asigurarea reprezentării conforme a Parlamentului în instanțele de judecată și organele de drept din Republica Moldova, funcționarii Secretariatului au pregătit cereri de chemare în judecată, referințe, explicații, demersuri și alte acte procesuale, cu referire la dosarele intentate de către Parlament și împotriva Parlamentului. De asemenea, angajații Direcției generale juridice au participat, în calitate de reprezentant al Parlamentului la ședințele instanțelor de judecată, au fost efectuate acțiuni în legătură cu **7 dosare de judecată** în care Parlamentul este parte în proces.

Capitolul II. ASIGURAREA UNUI GRAD RIDICAT DE TRANSPARENTĂ ÎN ACTIVITATEA PARLAMENTULUI ȘI SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI

Informarea publicului larg și a mijloacelor de informare cu privire la activitatea Parlamentului și Secretariatului Parlamentului

În anul 2018, a fost adoptată partea a doua a Ghidului de identitate al Parlamentului care stipulează regulile de utilizare corectă a elementelor de design pentru toate tipurile de materiale precum documente de lucru, prezentări interactive, cărți de vizită, comunicate de presă, broșuri, afișe etc. Respectarea acestora de către deputați, funcționari publici și angajați este esențială pentru coerența comunicării parlamentare și realizarea unei identități vizuale uniforme. Prima parte a Ghidului de identitate a Parlamentului, aprobată la 19 iulie 2017 a generat o identitate vizuală uniformă și coerentă a instituției. Ghidul de identitate este un manual complex care stabilește principiile de design și identitate de bază, aplicate în diferite contexte. Obiectivul proiectului este de a oferi Parlamentului o imagine ușor de recunoscut și o poziționare instituțională coerentă, de încredere, atunci când inițiază un proces de comunicare atât intern, cât și public.

De asemenea, a fost aprobat Regulamentul privind activitatea Muzeului Parlamentului Republicii Moldova care stabilește modul de activitate al Muzeului, ca parte componentă a Direcției generale comunicare și relații publice. Scopul creării acestuia este organizarea unor expoziții cu tematica „Istoria și prezentul Parlamentului Republicii Moldova”, a expozițiilor temporare, precum și în scopul diversificării conținutului și formelor de comunicare a instituției cu publicul larg.

A început să fie editat lunar Buletinul intern electronic, difuzat deputaților și angajaților Secretariatului, precum și varianta scurtată, care nu include rubricile ce țin de angajări, eliberări și zile de naștere este publicat pe pagina web oficială. Buletinul include evenimentele majore care au avut loc pe parcursul lunii, proiectele discutate și aprobate în ședințele plenare și vizitele în străinătate și în Parlament.

Campanii de informare și sensibilizare

Eu sunt vocea ta. La inițiativa Președintelui Parlamentului Andrian Candu, la intrarea în sala de ședințe plenare a Parlamentului, a fost instalat un panou cu 300 de fotografii ale oamenilor din țară și inscripția „Eu sunt vocea ta”. Acest panou este expresia vocii alegătorilor în Parlament și angajamentul Parlamentului Republicii Moldova de a rămâne vocea poporului. Panoul a fost instalat de Ziua Parlamentului, sărbătorită anual pe 23 mai. De asemenea, de Zilele Parlamentului au continuat

acțiunile de susținere a tinerelor talente, prin decernarea certificatelor de participare la proiecte cu artiștii de la Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”. Au fost acordate burse tinerilor cu merite academice și implicați activ în diverse activități extra-curriculare de importanță socială. Totodată, membrii Consiliului Național al elevilor din învățământul profesional tehnic din țară au participat la atelierul de lucru „Cum să devin deputat”, moderat de președinta Comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități, Raisa Apolschii, cu scopul de a informa și încuraja tinerii să se implice în procesul decizional.

Parlament deschis. Programul de acțiuni a fost dedicat Zilei Internaționale a Democrației, marcată anual la 15 septembrie. De Ziua ușilor deschise, standuri informative ale instituțiilor care raportează Parlamentului au fost amenajate pe holurile Legislativului, iar vizitatorii au fost informați despre activitatea instituțiilor publice și modul în care pot participa la luarea deciziilor. În premieră, a fost amenajată o zonă de joacă pentru copii. Micii vizitatori au desenat, făcut puzzle și participat la diferite concursuri și jocuri interactive cu premii. Totodată, pe parcursul zilei, vizitatorii au fost instruiți cum să întocmească corect o petiție.

Transformăm dizabilitatea în abilitate. Această campanie de sensibilizare și control parlamentar a fost organizată în perioada noiembrie-decembrie pentru a evalua situația din domeniu și a colecta propuneri pentru îmbunătățirea acesteia. De asemenea, a fost organizate mese rotunde în patru raioane ale țării, aceste activități au fost susținute de președinta Comisiei protecție socială, sănătate și familie, Valentina Buliga.

Lecții publice pentru tinerii studenți. Campania de informare a tinerilor despre activitatea Legislativului și de încurajare a implicării acestora în procesul decizional a fost susținută de președintele Parlamentului care a vizitat și discutat cu tinerii, în cadrul lecțiilor publice, desfășurate la Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălți, Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Tehnică a Moldovei. Discuții au avut loc și cu membrii Consiliului Național al Elevilor din învățământul profesional tehnic.

Forumuri economice și audieri parlamentare în teritoriu. Seria de evenimente a fost susținută de președintele Andrian Candu pe marginea implementării Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană.

Pe parcursul anului au fost organizate 300 de vizite, comparativ cu 252 de vizite în anul precedent, la care au participat aproape 8 mii de persoane. Au fost stabilite relații de colaborare cu Asociația Ghizilor, Lectorilor și Translatorilor din Republica Moldova, Centrul de Informare pentru Turiști, precum și cu Asociația pentru Dezvoltare Creativă (Programul Friendship Force). Datorită acestor colaborări, turiști din diferite țări care vizitează Republica Moldova sunt informați despre oportunitatea de a vizita și Parlamentul, iar CVI asigură organizarea acestor vizite. Prin urmare, tururi ghidate au fost organizate pentru mai bine de 600 de cetățeni străini din țări precum: România, Polonia, Belarus, Marea Britanie, Spania, Italia, Germania etc.

A fost organizată ceremonia de acordare a distincțiilor Parlamentului, conferire cu ocazia Zilei Independenței. Totodată, Clădirea Parlamentului a fost iluminată în culorile tricolorului cu ocazia Zilei Naționale a României și a Centenarului Marii Uniri. În semn de solidaritate cu Lituania, care a marcat 100 de ani de la obținerea independenței, Parlamentul a fost iluminat în culorile drapelului acestei țări. În cadrul sărbătorilor de Paști și Crăciun au fost organizate evenimente specifice perioadei respective, cu accent pe tradiția locală și respect pentru toate confesiunile din țară.

OTIP Comrat a organizat 19 vizite ale deputaților în 5 localități cu participarea a circa 370 de persoane. De asemenea, au fost organizate 11 evenimente publice, 15 de sesiuni de informare și 14 întâlniri de lucru. 90% din participanții la acțiunile organizate de OTIP au apreciat drept utilă asistența și informația primită.

OTIP Leova a organizat 151 diverse întruniri cu participarea a peste 3300 de persoane, inclusiv, 11 mese rotunde și 10 sesiuni de informare. 63 de activități au avut loc în instituțiile de învățământ din zona de competență. În urma celor 103 vizite ale deputaților au fost colectate, sistematizate și transmise 35 de propuneri pentru îmbunătățirea legislației, parvenite de la cetățeni. Peste 80% din participanții la acțiunile organizate de OTIP au apreciat drept utilă asistența și informația primită.

OTIP Edineț a organizat 55 vizite ale deputaților cu participarea a circa 6600 de persoane. De asemenea, au fost organizate 3 sesiuni de informare și șase evenimente publice. Peste 60% din participanții la acțiunile organizate de OTIP au acordat calificativul foarte bun pentru serviciile oferite.

OTIP Orhei a organizat 79 vizite ale deputaților în localități cu participarea a peste 1300 de persoane. De asemenea, au fost organizate 61 de evenimente, inclusiv sesiuni de informare și întâlniri de lucru. 90% din participanții la acțiunile organizate de OTIP au apreciat drept utilă asistența și informația primită.

Pe parcursul anului 2018 au fost elaborate, difuzate presei și plasate pe site-ul Parlamentului 1.111 de comunicate de presă și circa 200 de anunțuri de presă,

menținându-se tendința de creștere comparativ cu anul trecut. Au fost eliberate 371 de acreditări permanente la Parlament pentru reprezentanții mijloacelor de informare în masă, iar alte circa 140 de legitimații cu acreditări temporare au fost eliberate pentru diverse evenimente, atât pentru mass-media națională, cât și cea internațională. Au fost efectuate 1 500 de ore de filmări, adică circa 3 000 GB de imagini video din care a rezultat, după editare, 700 GB de produs video montat. Suplimentar, circa 311 ore de imagini video au fost transmise în regim live publicului, fiind vorba de ședințele Parlamentului, ședințele de lucru, audierile și dezbaterile publice din Sala Europei. Alte peste 200 de ore de live au constituit declarațiile de presă ale deputaților, conferințele de presă, organizate în sediul Parlamentului, precum și ședințele comisiilor parlamentare.

De asemenea, a crescut considerabil numărul de vizitatori ai paginii de Facebook a Parlamentului, care are 25 500 de urmăritori și 23 201 de aprecieri. A fost dezvoltată pagina de Instagram și OK a Parlamentului, iar albumele de pe contul de flickr al Parlamentului și înregistrările video de pe contul Youtube sunt tot mai vizualizate.

Consolidarea cooperării cu societatea civilă

În vederea dezvoltării cooperării cu societatea civilă a fost aprobată Strategia de dezvoltare a societății civile pentru perioada 2018-2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei, ce reflectă angajamentul Republicii Moldova de a consolida sistematic aceste sector. Fiind edificată pe principiile încrederii reciproce, parteneriatului, transparenței, participării, nonpartizanatului politic, acest document de politici continuă eforturile demarate în cadrul realizării strategiilor precedente de dezvoltare a societății civile și se axează pe aceleași priorități.

Strategia a fost elaborată în mod participativ de către un grup de lucru intersectorial și constituit prin Dispoziția DDP/C-1 nr. 9 din 25 noiembrie 2016 a Președintelui Parlamentului, fiind format din reprezentanți ai societății civile, ai Guvernului și Parlamentului. Obiectivele generale ale Strategiei sunt:

- a. consolidarea cadrului de participare a societății civile la elaborarea și monitorizarea implementării politicilor publice;
- b. promovarea și consolidarea durabilității financiare a societății civile;
- c. dezvoltarea spiritului civic activ și a voluntariatului.

Totodată, Parlamentul Republicii Moldova implementează diferite mecanisme de cooperare cu sectorul asociativ și de consultare a proiectelor de acte legislative cu societatea civilă. Astfel, în anul 2018 au avut loc 19 audieri și dezbateri publice inițiate de către comisiile permanente și deputați, 17 ședințe de lucru/mese rotunde și ateliere cu consultarea ONG-urilor pe marginea diferitor probleme de interes

public. De asemenea, comisiile permanente au participat la 10 conferințe internaționale, forumuri și vizite de studiu. Secretariatul Parlamentului a contribuit la organizarea următoarelor evenimente în cooperare cu societatea civilă și a Comisiilor permanente ale Parlamentului: Echilibrul viață profesională – viața de familie; Atelier de lucru: Implicarea societății civile în procesul decizional – schimb de bune practici.

O importanță deosebită pentru Parlamentul Republicii Moldova o au contribuțiile sectorului asociativ pe marginea proiectelor de acte legislative. Pe acest segment, în anul 2018 au fost recepționate 84 de contribuții din partea ONG-urilor. Parlamentul asigură prin intermediul comisiilor permanente accesul societății civile la ședințele acestora și la dezbaterile publice organizate. ONG-urile participante la procesul legislativ oferă expertiză pe diverse domenii legislative. Unele contribuții au fost luate în considerație în întregime, altele parțial sau sunt în proces de examinare. Indiferent de statutul acestor contribuții, este important faptul că Parlamentul Republicii Moldova rămâne deschis și transparent în procesul legislativ.

Capitolul III. SPORIREA ASISTENȚEI ACORDATE PARLAMENTULUI ÎN PROCESUL DE COOPERARE CU MEDIUL EXTERN

Pe parcursul anului 2018, Secretariatul Parlamentului a oferit asistență necesară Parlamentului în procesul de dezvoltare a relațiilor instituției în plan internațional prin promovarea diversificării acestora cu mediul internațional.

În acest sens, au fost realizate 99 de vizite peste hotare ale delegațiilor parlamentare, inclusiv 11 vizite peste hotare ale Președintelui Parlamentului, precum și acordarea suportului în pregătirea seturilor de materiale necesare. De asemenea, a fost oferită asistență consultativă, informațional-analitică, protocolară, lingvistică, consulară, logistică, etc., pentru organizarea a 176 de întrevederi cu reprezentanți ai corpului diplomatic și ai delegațiilor oficiale din străinătate la Parlament.

Relații externe bilaterale

Secretariatul Parlamentului a asigurat consolidarea relațiilor parlamentare externe ale Parlamentului și intensificarea relațiilor bilaterale cu parlamentele altor state, în special cu cele din statele cu care Parlamentul are relații tradiționale de cooperare în vederea realizării obiectivului de integrare europeană și al schimbului de experiență și preluare a celor mai bune practici în domeniul parlamentar.

Astfel, pe partea ce ține de cooperarea bilaterală, Secretariatul Parlamentului a acordat asistență pentru următoarele evenimente:

- Vizita E.S. dna Ināra MŪRNIECE, Președinta Saeima Republicii Letonia (28 februarie – 3 martie 2018);

- Vizita E.S. dnei Pia KJÆRSGAARD, Președinta Parlamentului Regatului Danemarcei (19-21 septembrie 2018);

- Vizita dlui Stanislaw KARCZEWSKI, Mareșalul Senatului Republicii Polone (4- 6 octombrie 2018);

- Conferința Interparlamentară „Georgia, Moldova și Ucraina: Parteneriatul Estic – provocările actuale de securitate”, organizată la inițiativa Președinților Parlamentelor din Georgia, Moldova și Ucraina, în parteneriat cu Consiliul Atlantic, și găzduită de Parlamentul RM pe data de 2 martie;

- Vizita delegației Comisiei pentru apărare, ordine publică și siguranță națională a Camerei Deputaților Parlamentului României (22-24 aprilie 2018);

- Vizita delegației membrilor Grupului Parlamentar de prietenie Estonia-Moldova (13 - 16 septembrie 2018);

- Vizita Grupului de prietenie cu Republica Moldova din cadrul Radei Supreme a Ucrainei (28 noiembrie 2018);
- Vizita dnei Kataryna Wolczuk, Profesor universitar în cadrul Centrului pentru studii euro-asiatice, europene și ruse al Universității din Birmingham, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (6-8 iunie 2018);
- Vizita delegației Secretariatului Adunării Naționale a Ungariei (9 octombrie 2018).

Cooperarea în cadrul organizațiilor parlamentare internaționale și regionale

În perioada anului 2018, Secretariatul Parlamentului a facilitat și a contribuit la buna desfășurare a activității delegațiilor Parlamentului în cadrul organizațiilor internaționale și a prezentat conducerii Parlamentului propuneri de abordări pentru următoarele ședințe ale organizațiilor parlamentare internaționale și regionale.

Evenimente desfășurate la Chișinău:

- Cea de-a șasea Reuniune a Comitetului Parlamentar de Asociere (5 aprilie 2018);
- Cea de-a VII-a Reuniune a Comisiei Comune pentru Integrare Europeană dintre Parlamentul Republicii Moldova și Parlamentul României (10-12 iunie 2018);
- Cea de-a V-a Sesiune a Adunării Parlamentare a Republicii Moldova și a Republicii Polone (23-24 iulie 2018);
- Vizita Comisiei pentru afaceri externe a Parlamentului European (2-4 aprilie 2018) și vizita Comisiei pentru bugete a Parlamentului European (3-6 aprilie 2018);
- Vizita dlui Martin Chungong, Secretarul General al UIP (2-5 iunie 2018);
- Vizita Președintelui Adunării Parlamentare a OSCE la Parlamentul Republicii Moldova (24-27 iunie 2018);
- Cea de-a 11-a Sesiune a Adunării Parlamentare GUAM (Organizația pentru Democrație și Dezvoltare Economică GUAM (ODDE-GUAM)) (27-28 septembrie 2018);
- Vizita Președintelui Adunării Parlamentare NATO la Parlamentul Republicii Moldova (17-19 octombrie 2018);

Evenimente desfășurate peste hotare:

- Sesiunea de inaugurare a Adunării Interparlamentare Georgia, Moldova și Ucraina (Tbilisi, Georgia, 5-7 octombrie 2018);
- Participarea la evenimentele Adunării Parlamentare a Consiliului Europei;
- Participarea la evenimentele Adunării Parlamentare a OSCE;
- Participarea la evenimentele Adunării Parlamentare a NATO;
- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele APCEMN;

- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele APF;
- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele AIP CSI;
- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele Adunării Parlamentare a Procesului de Cooperare în Europa de Sud-Est (AP SEECF);
- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele Adunării Parlamentare a GUAM (AP GUAM);
- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele UIP;
- Participarea delegației Parlamentului RM la evenimentele AP EURONEST.

În concluzie am putea menționa faptul că, pe parcursul anului 2018, s-au dezvoltat pe linie ascendentă relațiile parlamentare cu astfel de state ca Ucraina, Georgia, SUA, Republica Letonia, Regatul Danemarcei, Republica Polonă și Republica Turcia.

Țările cu care Parlamentul RM a avut o cooperare mai redusă în această perioadă au fost Regatul Norvegiei, Republica Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Macedonia, Muntenegru, Republica Serbia etc.

Organizarea și consolidarea colaborării dintre Parlament și Guvern

Pe parcursul anului 2018 a fost asigurată asistență tehnică, documentară, informațională pentru organizarea și desfășurarea a unei ședințe de lucru comune ale Parlamentului și Guvernului care s-au axat pe subiecte privind stadiul examinării și adoptării priorităților legislative și ale programului legislativ, gradul de realizare a foii de parcurs și organizarea a unei ședințe ale Consiliului pentru Integrare Europeană.

Suport pentru informarea, consultarea și soluționarea problemelor petiționarilor

În procesul de organizare și desfășurare a examinării și soluționării petițiilor adresate Parlamentului de către persoanele fizice și organele legal constituite, Secretariatul a înregistrat un număr de 3174 petiții și adresări verbale.

Tabelul nr.5: *Situația comparativă a petițiilor și audiențelor, în anii 2016-2018*

Petiții	2016	2017	2018
	Numărul de petiții	Numărul de petiții	Numărul de petiții
1. Total petiții, din care:	4318	3723	3174
Petiții remise organelor de resort	2156	1986	1664
Petiții examinate în Parlament	2083	1737	1510
2. Din numărul total, petiții luate la control	853	954	656
3. Din numărul total, petiții soluționate	263	585	340
4. Audiențe	634	593	640

Statistica petițiilor adresate Parlamentului Republicii Moldova din ultimii ani denotă un număr relativ constant de adresări, tematica celor mai frecvente adresări rămânând preponderent aceleași: preținsele încălcări ale dreptului la acces liber la justiție, ale dreptului la securitate și demnitate personală, ale dreptului la asistență medicală și protecție socială, nerespectarea dreptului la proprietatea privată, probleme privind dezvoltarea infrastructurii, propuneri de modificare a legislației, probleme ce țin de domeniul agriculturii, precum și privind activitatea administrației publice centrale și locale, educație, protecția muncii etc.

Principalele probleme sesizate de petiționari s-au referit la:

- Chestiuni ale agriculturii și ale industriei alimentare (64);
- Chestiuni ale gospodăriei comunale (103);
- Chestiuni ale gospodăriei fondului de locuințe (111);
- Chestiuni financiare (132);
- Chestiuni privind activitatea administrației publice centrale și locale (228);
- Chestiuni privind activitatea de muncă (113);
- Chestiuni privind activitatea legislativului (564);
- Chestiuni privind asigurarea legislației (1715);
  - Plângeri pe lucrătorii organelor de ocrotire a normelor de drept (469);
  - Asigurarea legislației (616);

- Executarea sentințelor hotărârilor deciziilor judecătorești (137);
- Chestiuni procesuale și examinare a cauzelor civile și penale (34);
- Grațierea și amnistia (22);
- Solicitări privind revizuirea hotărârilor deciziilor judecătorești (151);
- Comunicări privind încălcarea prevederilor Legii cu privire la petiționare (35);
- Activitatea magistraților (49);
- Apărarea drepturilor și libertăților omului (41);
- Menținerea ordinii publice (37);
- Asistența juridică garantată de stat (33);
- Combaterea corupției (7).
- Chestiuni privind cetățenia Republicii Moldova (24);
- Chestiuni privind comerțul (28);
- Chestiuni privind exploatarea drumurilor și transport (53);
- Chestiuni privind instruirea și educația copiilor adolescenților și tineretului (83);
- Chestiuni privind ocrotirea sănătății (98);
- Chestiuni privind protecția socială (469);
- Diverse chestiuni (400).

În urma implementării sistemului electronic e-Petiții, care are drept scop sporirea eficienței organizării, desfășurării și monitorizării proceselor de gestiune a petițiilor în Parlament, a sporit considerabil eficiența organizării, desfășurării și monitorizării proceselor de gestiune a petițiilor și audiențelor în Parlament, care permite accesarea operativă a informațiilor cu caracter public stocate în colecția de date a sistemului și asigură posibilitatea de a monitoriza/urmări operativ și calitativ procesele de gestiune a autorităților responsabile de examinarea petițiilor. În acest sens, cetățenii pot adresa Parlamentului petiții on-line la adresa electronică <https://e-petitii.parlament.md/>.

Capitolul IV. DEZVOLTAREA CAPACITĂȚILOR INSTITUȚIONALE PENTRU ASIGURAREA FUNCȚIONĂRII EFICIENTE A PARLAMENTULUI ȘI SECRETARIATULUI PARLAMENTULUI

Dezvoltare strategică

O acțiune importantă în aspectul dezvoltării strategice și pentru consolidarea capacității de funcționare a Secretariatului Parlamentului, în rezultatul analizei mai multor opțiuni, pe fiecare segment de activitate, la 28 noiembrie 2018, prin Hotărârea Biroului permanent nr.28, a fost aprobată noua structură organizatorică optimizată și efectivului-limită al Secretariatului Parlamentului, precum și noua organigramă.

Totodată, pentru planificarea și realizarea eficientă a activităților, a fost elaborat Planul de acțiuni al Secretariatului Parlamentului pentru anul 2018¹, în care au fost stabilite obiectivele specifice care urmează a fi realizate pentru această perioadă.

Colaborarea cu proiectele ce oferă asistență Parlamentului și Secretariatului Parlamentului

Pe parcursul anului 2018, similar anilor precedenți, în scopul consolidării capacităților instituționale pentru îmbunătățirea funcției legislative, a funcției de control parlamentar și a celei de reprezentare a Parlamentului, instituția a beneficiat de suportul oferit de către Regatul Suediei prin intermediul Programului PNUD „Consolidarea guvernării parlamentare în Republica Moldova”. Astfel, în perioada de referință au fost organizate un șir de instruiri și vizite de studiu, care au avut drept scop dezvoltarea și aprofundarea cunoștințelor funcționarilor din cadrul Secretariatului Parlamentului în domeniile de competență ale acestora.

Totodată, Programul PNUD a oferit expertiză precum și suport financiar pentru realizarea mai multor activități importante, inclusiv și prin instrumentul HACT (Harmonized Approach to Cash Transfers):

- dezvoltarea cunoștințelor funcționarilor publici din cadrul Secretariatului Parlamentului în domeniul inițierii noilor deputați aleși;

---

¹ Poate fi accesat la următorul link:

<http://www.parliament.md/SecretariatulParlamentului/RapoartedeactivitateDezvoltarestrategic%C4%83/Planificare/tabid/213/ContentId/3887/Page/0/language/ro-RO/Default.aspx>

- a fost contractată compania pentru dezvoltarea sistemului informațional e-Parlament, care va include Platforma e-vot, pagina web a Parlamentului și sistemul electronic de management al documentelor în procesul legislativ;

- consolidarea echipei Secretariatului Parlamentului prin organizarea unui teambuilding în contextul sărbătoririi zilei funcționarului public. Această activitate a contribuit la cultivarea sentimentului de apartenență instituțională și a culturii organizaționale în cadrul Secretariatului, ceea ce putem constata că obiectivele specifice stabilite de Programul de dezvoltare strategică pe acest subiect a fost atins;

- o serie de activități au fost realizate de consultantul național pe managementul schimbării contractat de Program, care a elaborat propuneri de eficientizare a suportului pentru realizarea procesului legislativ și a funcției de control parlamentar în cadrul Parlamentului Republicii Moldova, precum și în elaborarea Conceptului privind crearea platformei electronice de monitorizare și raportare în cadrul Secretariatului Parlamentului;

- au fost efectuată evaluarea ex-post de impact a doua legi pentru Comisia protecție socială, sănătate și familie:

a. Legea nr. 140 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți;

b. Legea nr. 264 privind profesia medical.

Rapoartele de evaluare ex-post de impact au fost prezentate în cadrul unor ședințe extinse pe platforma Comisiei protecție socială, sănătate și familie cu participarea deputaților, reprezentanților autorităților centrale și locale, organizațiilor neguvernamentale și specialiști din domeniu.

Evaluarea ex-post a legilor menționate reprezintă un instrument de control parlamentar ce permite analiza datelor despre cum a fost implementat actul legislativ, dacă au fost aprobate toate documentele necesare, care a fost impactul asupra societății și asupra unor domenii sau grupuri specifice, care sunt efectele economice, financiare, sociale, administrative etc., care au fost eventualele motive care au împiedicat implementarea actului legislativ.

În final, urmare analizei efectuate, expertul a elaborat mai multe recomandări și a identificat câteva opțiuni pentru îmbunătățirea cadrului legislativ evaluat;

- dezvoltarea instrumentului IT pentru managementul resurselor umane în vederea asigurării conformității și completitudinea datelor utilizate în realizarea procedurilor de personal. Astfel, modulul asigură automatizarea tuturor proceselor și procedurilor de gestiune a personalului precum:

a. evaluarea, evidența și raportarea performanței angajaților;

b. realizarea și evidența concursurilor de ocupare a funcțiilor vacante;

c. realizarea și evidența programelor de stagii în Parlament;

d. evidența și raportarea prezenței deputaților la ședințe;

- e. evidența grupurilor de lucru, comisiilor specializate;
- f. evidența cazurilor disciplinare și sancțiunilor.

- Finalizarea activităților privind digitizarea arhivei Parlamentului, prin achiziționarea echipamentului tehnic (Scanner), care va permite Subdiviziunii responsabile continuarea arhivării electronice a documentelor (e-archive).

- Suport pentru implementarea politicii de securitate informațională a Parlamentului prin editarea/multiplicarea Ghidului utilizatorului pentru securitatea informației. Ghidul urmează a fi distribuit angajaților și ulterior noilor membri ai Parlamentului.

În anul 2018 a continuat implementarea activităților din cadrul proiectului Twinning „Consolidarea capacităților Parlamentului Republicii Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația UE”. Toate activitățile realizate în această perioadă au fost executate în conformitate cu prevederile contractului fără depășirea termenelor și impedimente semnificative.

Un obiectiv important din proiect prevede consolidarea capacităților profesionale ale funcționarilor Secretariatului Parlamentului privind acquis-ul unional și bunele practici ale statelor membre ale Uniunii Europene. În acest sens, în anul 2018 au fost organizate peste 20 de ateliere de lucru, cu tematici precum: dreptul UE, cercetarea

comparativă în domeniul UE, aquis-ul comunitar privind politicile de mediu, agricultură, ocuparea forței de muncă ș.a. La sfârșitul fiecărui atelier de lucru, participanții primeau materiale metodologice și informative elaborate de experții statelor membre UE. Totodată, în al doilea trimestru al anului 2018, experții proiectului au realizat un chestionar pentru evaluarea necesităților de instruire a personalului. Rezultatele obținute au contribuit la stabilirea tematicilor și metodelor de instruire ale personalului privind legislația UE.

Suplimentar, pentru fortificarea cunoștințelor și împărtășirea experienței, în cadrul proiectului Twinning au fost organizate 3 vizete de studiu la instituțiile legislative din Cehia, Republica Slovacia și Ungaria. În cadrul vizetelor de studiu au participat 24 de funcționari publici ale subdiviziunilor Secretariatului Parlamentului și Secretariatelor comisiilor permanente.

O componentă importantă a proiectului este realizarea exercițiilor de evaluare reciprocă a proiectelor de acte legislative prevăzute în Planul național de

acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada 2017–2019 și Programul legislativ. Astfel, pe parcursul perioadei menționate în Raport, experții statelor membre în comun cu funcționarii publici au realizat 27 exerciții de evaluare ale 14 proiecte de legi care vizează nouă domenii din aquis-ul unional, și anume: siguranța alimentelor, politici sociale și de ocupare a forței de muncă, energie, mediu, transport, drepturile fundamentale, control financiar și achiziții publice. În urma exercițiilor de evaluare experții au elaborat recomandări și amendamente pentru proiectele de legi respective, care ulterior au fost incluse în proiectele de legi, iar 6 dintre acestea au fost deja aprobate. Totodată, experții au elaborat și propuneri la Regulamentul Parlamentului, care au fost ulterior luate în considerație și introduse în proiectul Codului Parlamentar.

Suplimentar, proiectul realizează mai multe activități, care contribuie la consolidarea relației de cooperare între Parlament și Guvern. Astfel, funcționarii publici din cadrul Cancelariei de Stat, Centrului de armonizare a legislației și alte ministere participă activ la majoritatea atelierelor de lucru și exercițiilor de evaluare desfășurate, activități care contribuie la îmbunătățirea comunicării instituționale.

În anul 2019, proiectul Twinning va continua implementarea a peste 25 de activități planificate, inclusiv desfășurarea mai multor mese rotunde și ateliere de lucru cu implicarea membrilor Parlamentului noi aleși.

Managementul eficient al resurselor umane

Pe parcursul anului 2018, pentru asigurarea gestiunii eficiente a resurselor umane în cadrul Secretariatului Parlamentului, au fost realizate următoarele activități:

Dezvoltarea mecanismului de instruire și a unui sistem eficient de schimb de experiență a funcționarilor Secretariatului, în corespundere cu necesitățile de instruire și specificul activității acestora

Planul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici din cadrul Secretariatului Parlamentului pentru anul 2018 a fost elaborat, în baza necesităților de instruire, identificate de comun cu angajații și șefii subdiviziunilor structurale, și aprobat de Secretarul general al Parlamentului.

Planul de dezvoltare profesională a inclus 34 domenii de instruire, divizate în 7 programe de dezvoltare profesională:

- Formare inițială;
- Consolidarea echipei;

- Dezvoltarea abilităților lingvistice;
- Dezvoltarea abilităților tehnice;
- Dezvoltarea competențelor de management;
- Dezvoltarea abilităților profesionale;
- Studierea practicilor internaționale.

Din cele 34 domenii de instruire preconizate, au fost realizate 30, nerealizate – 4 activități, cu transfer pentru anul 2019.

Pe perioada de referință, au fost organizate și desfășurate *119 activități de instruire: instruirii interne – în număr de 42; instruirii externe în țară – în număr de 26*, per total, fiind înregistrate *1245 participări*.

Întru realizarea programului de dezvoltare profesională „Studierea practicilor internaționale” *37 funcționari* din cadrul Secretariatului au fost delegați pentru participare la *10 vizite de studiu* în cadrul parlamentelor altor țări, respectiv, 4 funcționari au beneficiat de stagiu în cadrul a 3 Programe de stagiul la Parlamentul European.

De asemenea, *60 funcționari* au participat la 41 tipuri de instruire peste hotare: burse, programe de instruire individualizate, forumuri internaționale, cursuri, seminare, conferințe, mese rotunde, ateliere.

Pe perioada de raportare, Direcția resurse umane a coordonat procesul de studiere a cursului de limbă engleză, la care au participat 40 funcționari, precum și cursul de limbă franceză prestat de Alianța Franceză în cadrul Programului NORIA, al sprijinului „Promovarea Francofoniei” (Biroul Adunării Parlamentare a Francofoniei), la care au participat 13 persoane.

Organizarea Programului de stagii în Parlament

Pentru al cincilea an, Secretariatul Parlamentului a organizat desfășurarea Programului de stagii în Parlamentul Republicii Moldova (*2 stagii pe perioada sesiunilor ordinare a Parlamentului: 20 martie-29 iunie 2018; 15 octombrie-28 decembrie 2018*), oferind candidaților oportunități în aprofundarea cunoștințelor teoretice pe perioada de studii, precum și formarea de competențe profesionale, dezvoltarea abilităților practice, prin implicare directă în activitatea autorității legislative.

În perioada de referință au fost depuse 28 dosare de participare la Program, dintre care, admise 24 dosare. La finele Programului de stagiul, urmare a evaluării

activității fiecărui stagiar și calificativului de evaluare acordat de Coordonatorii de stagiu, precum și aprobarea acestora de către Președinții Comisiilor permanente și conducătorii de subdiviziuni, *18 stagiaari* au primit Certificat de realizare a stagiului în cadrul Parlamentului Republicii Moldova.

De menționat, că pe perioada 2014-2018, au fost depuse 96 dosare de participare la Programul dat, dintre care - 79 dosare fiind admise, 17 dosare – respinse.

Certificat de realizare a stagiului în cadrul Parlamentului Republicii Moldova au primit 64 stagiaari.

Suport în gestionarea bugetului Parlamentului

Fundamentarea resurselor financiare necesare activității Parlamentului și Secretariatului Parlamentului și asigurarea realizării planului anual de finanțare și a activităților financiar-contabile reprezintă componente importante a activității Secretariatului Parlamentului.

Astfel, în anul 2018 Secretariatul Parlamentului a asigurat suportul necesar pentru realizarea procesului de elaborare a proiectului bugetului Parlamentului pentru anul 2019 și estimărilor pentru anii 2020-2021, ceea ce a presupus inclusiv analiza și generalizarea solicitărilor de buget, prin prisma indicatorilor de performanță, a obiectivelor și priorităților stabilite, precum și a cheltuielilor necesare pentru realizarea acestora, elaborarea calculelor și notelor de argumentare pe toate compartimentele (fond salarizare, plăți compensatorii, servicii comunale, transport, dotarea tehnico-materială, etc.), inclusiv estimarea veniturilor din prestarea serviciilor cu plată și darea în locațiune a imobilelor, plasarea în SIMF a propunerilor de buget ale Parlamentului pentru anul 2019 și estimărilor pentru 2020-2021, concomitent cu prezentarea Ministerului Finanțelor a notelor de argumentare și a descifrărilor, conform Normelor metodologice ale Ministerului Finanțelor și elaborarea proiectului Hotărârii Biroului Permanent cu privire la bugetul Parlamentului pentru anul 2019, și aprobarea lui în ședința Biroului Permanent din data de 24.10.2018.

Ca rezultat, bugetul Parlamentului pentru anul 2019 a fost elaborat și aprobat **în sumă de 169769,8 mii lei**, conform Hotărârii Biroului permanent al Parlamentului nr.27 din 24.10.2018.

De asemenea, pe parcursul anului 2018, Secretariatul Parlamentului și-a asumat angajamentele bugetare, eforturile focusându-se pe sporirea eficienței și eficacității cheltuielilor bugetare, rezervele identificate în urma eficientizării și optimizării unor cheltuieli, fiind direcționate pentru soluționarea problemelor

stringente și a gestiunii eficiente a resurselor financiare ale Parlamentului și utilizarea acestora conform destinației.

Astfel, bugetul Parlamentului pentru anul 2018 a fost **precizat în sumă de 153893,1 mii lei**, din care:

- 1115,0 mii lei - venituri colectate;
- 1640,9 mii lei – proiecte finanțate din surse externe;
- 151137,2 mii lei - resurse generale.

Analizând cheltuielile efective pentru anul 2018 s-au constatat următoarele:

1. Executarea bugetului Parlamentului, față de planul precizat, **la partea de venituri a constituit 2027,9 mii lei, sau 73,6%**, inclusiv:

- 976,0 mii lei - venituri colectate (922,7 mii lei de la acordarea serviciilor de locațiune a bunurilor și 53,3 mii lei de la prestarea serviciilor cu plată),
- 1051,9 mii lei – alocații din contul proiectului ”Consolidarea guvernantei parlamentare în Republica Moldova”.

2. Executarea bugetului, **la partea de cheltuieli a constituit 147198,1 mii lei sau 95,7%** din totalul de alocații, în sumă de 153893,1 mii lei, inclusiv sub aspectul clasificăției economice:

- cheltuielile de personal (salarizarea și contribuțiile sociale și medicale) în sumă totală de 103806,1 mii lei sau 99,8% din alocațiile anuale de 104012,0 mii lei;
- prestațiile sociale ale angajatorului (plățile compensatorii, indemnizațiile pentru incapacitatea de muncă și la încetarea acțiunii contractului de muncă) în sumă de 10984,1 mii lei sau 94,6% din suma anuală de 11606,4 mii lei;
- serviciile comunale și de întreținere au constituit 21007,4 mii lei sau 90,0% din suma anuală de 23335,1 mii lei;
- mijloace fixe în sumă de 5050,5 mii lei sau 62,3% din suma anuală de 8107,7 mii lei;
- stocuri de materiale în sumă de 6350,0 mii lei sau 92,9% din suma anuală de 6831,9 mii lei.

Cheltuielile efectuate din contul proiectului ”*Consolidarea guvernantei parlamentare în Republica Moldova*” au constituit 1003,5 mii lei, sau 95,4% din alocațiile debursate și au fost direcționate pentru:

- formarea profesională a personalului din cadrul Secretariatului Parlamentului - 370,8 mii lei;
- contractarea experților naționali pentru evaluarea ex-post de impact a doua legi pentru Comisia protecție socială, sănătate și familie - 170,0 mii lei;
- dezvoltarea instrumentului IT pentru managementul resurselor umane - 123,8 mii lei;
- echipament tehnic (Scanner) pentru arhivarea electronică a documentelor (e-archive) - 81,6 mii lei;

- organizarea evenimentelor în cadrul Zilei ușilor deschise ale Parlamentului (procurarea materialelor promoționale) - 257,3 mii lei.

Astfel, în anul 2018 s-a reușit realizarea în mare parte a activităților planificate, inclusiv a celor din cadrul proiectului "Consolidarea guvernantei parlamentare în Republica Moldova".

Achiziții publice transparente

În domeniul achizițiilor publice, au fost inițiate și organizate proceduri pentru achiziția de bunuri, lucrări și servicii conform Planului anual de achiziții pentru anul 2018 în sistemul informațional automatizat „Registrul de stat al achizițiilor publice”, după cum urmează:

- 53 licitații publice și concursuri prin cererea ofertei de preț și Acord-cadru:
  - a) Concurs prin Cererea de preț -31,
  - b) Licitații publice -19,
  - c) Acorduri -cadru - 3
- 18 proceduri de achiziții negociate;
- 10 acorduri adiționale
- 71 dări de seamă;
- 162 procese verbale de deschidere și evaluare a ofertelor prezentate de operatorii economici la licitații/concurs;
- 185 scrisori
- 71 de Dosare achiziții (numerotare și ștampilate, de la 54-320 pagini.
- 53 Invitații de participare la concurs

Au fost perfectate: 261 contracte de achiziții și locațiune și 88 contracte subsecvente. De asemenea, au fost organizate și desfășurate 162 ședințe ale grupului de lucru pentru achiziții publice.

În conformitate cu Legea nr. 131 din 03 iulie 2015 privind achizițiile publice, subdiviziunea distinctă a asigurat transparența achizițiilor publice prin: Publicarea Planului anual de achiziții, a Licitațiilor și concursurilor privind cererea de preț, pe pagina web a Parlamentului, în Buletinul achizițiilor publice și în Registrul de Stat al achizițiilor publice.

Activitatea de audit intern

Reieșind din misiunea Serviciului audit intern, preocuparea principală a fost de a evalua procesele operaționale din cadrul Secretariatului Parlamentului, prin prisma riscurilor asociate, furnizând asigurări rezonabile privind eficiența și eficacitatea controlului managerial intern.

În perioada raportată activitatea de audit intern a fost desfășurată în conformitate cu Planul activității de audit intern pentru anul 2018. Astfel, în cursul anului de referință au fost efectuate 4 misiuni de audit, dintre care 3 misiuni de asigurare și 1 misiune de urmărire a implementării recomandărilor de audit.

În total, în rezultatul misiunilor de audit efectuate în anul 2018 au fost formulate 9 constatări și oferite 5 recomandări.

Constatările privind punctele pozitive, deficiențele identificate, precum și aspectele ce necesită dezvoltare și îmbunătățire în continuare sunt prezentate în rapoartele de audit intern aprobate de către Secretarul general al Parlamentului.

De menționat faptul că, recomandările oferite în cadrul misiunilor de audit efectuate au fost acceptate integral de către managerii operaționali (ceea ce constituie 100%), acestea fiind cuprinse în Planurile de acțiuni aprobate de către managerul superior al instituției, pentru implementare conform termenelor prestabilite.

Afirmăm că Planul anual al activității de audit a fost realizat în totalitate, fiind atinși indicatorii-cheie de performanță, care au depins nemijlocit de prestația și responsabilitatea Serviciului audit intern.

Adițional la angajamentele directe de audit planificate, Serviciul audit intern a realizat activități de consiliere în diverse chestiuni ce țin de eficientizarea proceselor operaționale de bază și/sau expunerea pe marginea unor proiecte de documente parvenite pentru consultare în interiorul entității.

Alte activități de consiliere au vizat rezultatele auditorilor Curții de Conturi, precum și colectarea, sistematizarea informațiilor privind implementarea recomandărilor oferite de auditul extern, etc.

PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2019

Pentru a răspunde provocărilor existente, precum și pentru a eficientiza în continuare activitatea sa, pe lângă realizarea corespunzătoare a sarcinilor sale de bază, pe parcursul anului 2019, Secretariatul Parlamentului își propune să realizeze următoarele activități:

- implementarea Planului de acțiuni privind inițierea deputaților în Parlamentul de Legislatura a XXI-a;
- implementarea sistemului informațional e-Parlament;
- elaborarea Planului de acțiuni pentru Deschidere parlamentară, ce are drept scop îmbunătățirea platformei de comunicare și consultare între Parlament și societatea civilă;
- reingineria proceselor de lucru în cadrul Secretariatului;
- lansarea procesului de exercitare efectivă a controlului parlamentar în baza noilor mecanisme aprobate;
- crearea și asigurarea funcționalității Rețelei intranet pentru facilitarea fluxului de documente, informații și date în cadrul Parlamentului și Secretariatului Parlamentului;
- elaborarea Platformei electronice pentru monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni al Secretariatului și altor documente strategice.